

เกณฑ์มาตรฐานผู้สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้าน

เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ

ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขาทันตกรรมหัตถการ

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย

เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้าน เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขาทันตกรรมหัตถการ ทันตแพทย์ประจำบ้านต้องมีความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) ความรู้ความสามารถและความชำนาญทางวิชาชีพ (Professional competencies and proficiencies) ดังต่อไปนี้

1 ความเป็นวิชาชีพ

1.1 ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ

- 1.1.1 ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม
- 1.1.2 ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ตลอดจนผดุงเกียรติแห่งวิชาชีพ
- 1.1.3 ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
- 1.1.4 ตระหนักถึงประโยชน์ และสิทธิของผู้ป่วยเป็นสำคัญ รวมทั้งดำเนินการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างมีมาตรฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยจิตใจความเป็นมนุษย์
- 1.1.5 ตระหนักถึงข้อจำกัด และระดับสมรรถนะของตน รวมทั้งพิจารณาปรึกษา และ/หรือ ส่งต่อผู้ป่วย ให้ได้รับการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม
- 1.1.6 ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ

1.2 ด้านทักษะการสื่อสาร

- 1.2.1 ชักถาม พูดย่อย อธิบาย หรืออธิบายกับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การดูแลที่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ป่วย รวมถึงสอดคล้องกับหลักวิชาการ
- 1.2.2 สื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และสาธารณชนอย่างเหมาะสม ด้วยความสุภาพ นุ่มนวล และให้เกียรติ
- 1.2.3 ถ่ายทอดความรู้และทักษะในสาขาทันตกรรมหัตถการแก่บุคลากรในวิชาชีพและ/หรือ สาธารณชนตามความเหมาะสม

1.3 ด้านทักษะทางปัญญา

- 1.3.1 ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำเนินการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย
- 1.3.2 สืบค้น ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และนำไปประยุกต์ในการดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- 1.3.3 รวบรวมและประเมินข้อมูลทางวิชาการ นำเสนอข้อมูลด้วยการเขียน และ/หรือ ด้วยวาจา รวมทั้งอภิปรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3.4 พัฒนาองค์ความรู้ด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้เท่าทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีทางทันตกรรมหัตถการ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 1.3.5 รายงานผลการวิจัยด้วยการนำเสนอด้วยวาจาในที่ประชุม หรือด้วยการเขียนรายงานเพื่อการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ

1.4 ด้านทักษะการบริหารจัดการ

- 1.4.1 ทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคลากรทางด้านสุขภาพในการดูแลผู้ป่วยและพัฒนาองค์กร
- 1.4.2 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบจัดการข้อมูลในการดูแลผู้ป่วย จัดระบบปฏิบัติงานตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพ
- 1.4.3 จัดระบบการดูแลรักษาผู้ป่วย การทำงานของทันตบุคลากร ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย ปราศจากการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ
- 1.4.4 จัดระบบบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

2 ความรู้ความสามารถและความชำนาญทางวิชาชีพ

2.1 ความชำนาญทางวิชาชีพ (Professional Proficiency)

- 2.1.1 รวบรวมข้อมูลจากการซักประวัติทางการแพทย์และทางทันตกรรม การตรวจทางคลินิก การประเมินสภาวะทางจิตใจ พฤติกรรม สังคม สภาวะแวดล้อม ตลอดจนความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุของผู้ป่วย เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการระบุความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้ต่อการรักษาทางทันตกรรมหัตถการ
- 2.1.2 ตรวจ ทดสอบ และแปลผลข้อมูล เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) อาการ รอยโรค หรือความผิดปกติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานทันตกรรมหัตถการ

- 2.1.3 วินิจฉัยแยก (Differential diagnosis) อาการ รอยโรค หรือความผิดปกติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฟันและเนื้อเยื่อในฟัน
- 2.1.4 วางแผนการรักษาทางทันตกรรมหัตถการให้เหมาะสมกับสถานะของโรคหรือปัญหาของผู้ป่วย
- 2.1.5 รักษาฉุกเฉินเพื่อลดอาการเสียว และ/หรือปวด ที่มีสาเหตุจากฟัน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานทันตกรรมหัตถการ
- 2.1.6 รักษาทางทันตกรรมหัตถการในกรณีรอยโรคหรือความผิดปกติมีความซับซ้อนด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทั้งการบูรณะโดยตรงในช่องปาก (Direct restoration) หรือการบูรณะด้วยชิ้นงานที่สร้างจากห้องปฏิบัติการ (Indirect restoration)
- 2.1.7 รักษาทางทันตกรรมหัตถการสำหรับฟันที่มีปัญหาด้านความสวยงาม
- 2.1.8 ตรวจและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในขณะที่ให้การรักษาทางทันตกรรมหัตถการ
- 2.1.9 ตรวจและหาสาเหตุของความล้มเหลวภายหลังการรักษาทางทันตกรรมหัตถการ รวมทั้งจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการบูรณะ
- 2.1.10 ติดต่อสื่อสาร ปรีกษา ประสานงาน และให้การรักษาทางทันตกรรมหัตถการร่วมกับสหสาขา โดยปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.11 ประเมิน และติดตามผลการรักษา เพื่อคงไว้ซึ่งทันตสุขภาพที่ดีของผู้ป่วย
- 2.1.12 บันทึกข้อมูลผู้ป่วยอย่างครบถ้วน เป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการรักษาและวางแผนการดูแลอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Competency)

- 2.2.1 จัดการผู้ป่วยที่เกิดภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ในคลินิกทันตกรรม
- 2.2.2 วินิจฉัยแยก (Differential diagnosis) อาการ รอยโรค หรือความผิดปกติต่าง ๆ กับโรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเจ็บปวดบริเวณช่องปาก ใบหน้า และขากรรไกร (Orofacial pain)
- 2.2.3 ควบคุมความเจ็บปวดและลดความกังวลให้กับผู้ป่วย
- 2.2.4 บำบัดฉุกเฉินเพื่อลดอาการปวด และ/หรือบวม ที่มีสาเหตุจากเนื้อเยื่อในฟัน
- 2.2.5 บำบัดฉุกเฉินและบูรณะฟันที่ได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุ
- 2.2.6 จัดการให้ผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบแบบซับซ้อน (Complex medically compromised patient) ได้รับการรักษาทางทันตกรรมหัตถการตามความเหมาะสม